

Yhteinen tutkimusohjelma 2023-2028

Toukokuu 2020

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sisältö

- Tutkimusohjelmien yhdistämisen tavoitteet
- Ajantasaiset suunnitelmat: Kohti ensimmäistä yhteistä tutkimusohjelmaa
- Tutkimusohjelman kehittyminen vuosina 2021-2032
- Uusi hallituksen esitys - YEL 7 a luku kirjoitettaisiin kokonaan uudelleen
- Valtionavustuslain soveltaminen
- EU:n valtioneuvoston sääntelyn soveltaminen
- Tutkimusmaksujen keräämisen periaatteet
- Tutkimusrahoituksen myöntämisen periaatteet
- Jatkotoimenpiteet

Tutkimusohjelmien yhdistämisen tavoitteet

- **SAFIR- ja KYT- tutkimusohjelmat yhdistyvät vuoden 2023 alussa, tutkimusohjelman asettaminen ajankohtaista jo syksyllä 2022**
- **Yhdistämisen tavoitteena**
 - Laajempien kokonaisuuksien hallinta
 - Ohjelmien rajapintojen hallinta
 - Teknologian kehitys ydinlaitosten koko elinkaaren aikana
 - Osaamisen säilyttäminen ja kehittäminen ydinenergia-alalla
- **Lisäksi yhdistämiseen vaikuttaa Posivan kapselointi- ja loppusijoituslaitoksen siirtyminen suunnittelu- ja rakentamisvaiheesta käyttövaiheeseen**
- **Yhdistämisestä koituu myös hallinnollista etua**

Kohti ensimmäistä yhteistä tutkimusohjelmaa

- **Uuden yhteisen tutkimusohjelman pituus on 3 + 3 vuotta**
- **Ohjelma sisältää tutkimusvuodet 2023-2028, 1. hankehaku on syksyllä jo 2022**
- **Tutkimusohjelmassa rahoitettaisiin jatkossa**
 - Ydinturvallisuustutkimusta
 - Ydinjätehuollon tutkimusta
 - Tutkimuslaitteiden hankintaa
 - Täydennyskoulutusta / tohtorikoulutusta
 - VTT:n Ydinturvallisuustalon toimitilakustannuksia vuoteen 2025 asti (HE 320/2014)
- **Tutkimusohjelmien yhdistämisen lisäksi yhdistetään myös vastaavat Valtion ydinjätehuoltorahaston erillisvarallisuudet eli Ydinturvallisuustutkimusrahasto ja Ydinjätetutkimusrahasto.**
- **Yhteisen tutkimusohjelman sisällön tarkempi suunnittelu käynnistyy myöhemmin.**
- **Tutkimusohjelman väliarviointi ja puoliväliseminaari 3 vuoden kohdalla.**

Tutkimusohjelman kehittyminen vuosina 2021-2032

- Tutkimukseen käytettävät varat eivät merkittävästi muutu vuosien 2021 - 2025 aikana; OL3 käytön aloitus 2020 aikana ja ennakoitu OL3 osuutta varautumisessa ydinjätehuollon kustannuksiin. Posivan ensimmäisen käyttöluvan käsittely alkaa.
- Vuosina 2023 - 2025 käynnistyy ensimmäinen uusi yhdistetty tutkimusohjelma ja sen ensimmäinen 3-vuotinen puolikas; hallinnollisena tavoitteena uuden tutkimusohjelman käytäntöjen sisäänajo; Posivan ensimmäinen käyttöluva on käsittelyssä ja suunnitelmien mukainen käyttö käynnistyy tällä kaudella.
- Vuosina 2026 - 2028 toteutetaan uuden tutkimusohjelman toinen 3-vuotiskausi; maksuperusteet muuttuvat luvitettujen termisten MW(th) osalta ja varautumisen %-osuudessa; LO1 nykyinen käyttöluva päättyy 2027.
- Vuosina 2029 - 2032 on uusi ohjelma käynnissä täysimääräisesti kahden 3-vuotiskauden pituisena; LO2 nykyinen käyttöluva päättyy 2030 ja FH1 ennakoidaan aloittavan käyttönsä 2030 alkupuolella.
- VTT:n FiR 1 osuus VYR-tutkimusrahastossa on pieni ja tutkimusreaktorin käytöstäpoiston ennakoidaan käynnistyvän ennen ensimmäistä uutta ohjelmakautta.

Uusi hallituksen esitys (HE) - YEL 7 a luku kirjoitettaisiin kokonaan uudelleen

53 a § Tutkimus- ja infrastruktuurihankkeiden rahoittaminen

- Tutkimustoiminta, tutkimusinfrastruktuuri ja koulutustoiminta
- Viranomaistoiminnan tukemisesta kohti kansallista hyötyä

53 b § Ydinlaitoksen haltijalta ja jätehuoltovelvolliselta kerättävät maksut

- Toiminnanharjoittajat ja jätehuoltovelvolliset, joilta maksua peritään ja maksujen suuruus

53 c § Erillisvarallisuus

- Erillisvarallisuutta vähentävät ja kartuttavat tekijät

53 d § Avustusten myöntäminen

- VYR tekee päätöksiä avustuksista vuosittain
- Avustusten kriteerit

53 e § Avuksiin liittyvä täydentävä sääntely

- Avustusten myöntämiseen liittyvät menettelyt – TEM:n ja STUKin roolit
- Suhde valtionavustuslakiin

Valtionavustuslain soveltaminen

- YEL 7 a luvun mukaisesti myönnettyihin avustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia: hakeminen, myöntäminen, käyttö ja sen valvonta, palauttaminen ja takaisinperintä, tietojen saanti ja tietojen luovuttaminen sekä muutoksenhaku
 - Valtionavustuksella hankittua omaisuutta käytettävä avustuspäätöksessä määrättyyn käyttötarkoitukseen eikä sen omistus- tai hallintaoikeutta voi luovuttaa toiselle päätöksessä määrättynä omaisuuden käyttöaikana, joka voi olla max 10 v avustuksen maksamisesta
 - Käyttöaika kuitenkin 30 v valtionavustuksen myöntämisestä, jos valtionavustus on myönnetty kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan tai perusparannukseen, mutta määräajasta voidaan poiketa päätöksessä tai asetuksella
 - Ulkomailla toimivien organisaatioiden osalta erityisiä haasteita

EU:n valtiontukisääntelyn soveltaminen

1) Tutkimuslaitokset ja yliopistot:

- taloudellinen ja muu toiminta sekä niiden kustannukset, rahoitus ja tulot erotettava selkeästi toisistaan JA
 - taloudellinen toiminta, joka käyttää samoja tuotantopanoksia (materiaaleja, laitteita, työvoimaa tai kiinteää pääomaa), max 20 %/v
- sekakäytössä olevaa ja tukea saanutta tutkimusinfrastruktuuria (laitteet ja välineet ym.) mahdollista käyttää max 20 %/v koko omaisuuden poistoajan

2) Yritykset

- De minimis-asetus: yht. max 200 000 €/3 v
- Ryhmäpoikkeusasetus
- Huom! Näiden soveltamiseen liittyy velvoitteita

3) Ulkomailla olevat organisaatiot

- monia hankaluuksia

Tutkimusmaksujen keräämisen periaatteet

- Tutkimusmaksujen keräämisen periaatteet säilyvät.
- Rahoitusta kerätään suhteessa lämpötehon megawatteihin ja jätehuoltovelvollisten vastuumääriin.
- Lisäksi perusmaksu ydinvoimalaitosten luvanhakijoille ja -haltijoille 360 000 € vuodessa. Tässä huomioitu indeksikorotustarve.
- Vuosien 2021-2025 kertoimet säilyvät muuttumattomina
 - 390 € / MW_{th}
 - 0,10 % vastuumäärästä
- VTT:n Ydinturvallisuustalon laboratorion toimitilakustannus poistuu 2025 jälkeen ja tämän vuoksi kertoimet pienenevät vuodesta 2026 lähtien.
- Uudet ehdotetut kertoimet vuosina 2026-2032
 - 280 € / MW_{th} (vrt. vuoden 2015 kerroin 260 MW_{th})
 - 0,09 % vastuumäärästä (vrt. vuoden 2015 kerroin 0,08 % vastuumäärästä)

Tutkimusrahoituksen myöntämisen periaatteet

- Tutkimusrahoituksen myöntämisen periaatteet säilyvät
- Tutkimusohjelman johtoryhmän rahoitusehdotus -> TEM:n rahoitusesitys VYR:lle -> VYR:n rahoituspäätökset
- STUK tutkimusohjelman tieteellisenä johtajana antaa jatkossakin TEM:lle lausunnon tutkimusohjelmassa rahoitettavasta kokonaisuudesta.
- VYR:n rahoituspäätösten ajankohdasta ei säädetä laissa – ajankohta riippuu monen eri organisaation aikatauluista.
- Hankehakuihin mahdollisesti laajat (1. ja 4. vuosi) ja täydentävät vuodet.
- VYR:n rahoituspäätökset tehtäisiin edelleen vuosittain.
- Rahoituksen vaihtelun tasaaminen palauttamalla käyttämättä jäävää rahaa vain tutkimusohjelman päätyttyä.

Tutkimusrahoituksen myöntämisen periaatteet

- Vuosina 2021-2022 tutkimusrahoituksen SAFIR-osuus on 68 % ja KYT-osuus 32 %. Tämän jälkeen rahoituksen jakaminen yhteisen tutkimusohjelman kautta.
- Ydinturvallisuustutkimuksen ja ydinjätehuollon tutkimuksen rahoitus pääosin suhteessa kerättäviin maksuihin, huomioiden rajapintaan osuvat hankkeet.
- Rahoitusta lisätään vuodesta 2026, mikä mahdollistaa laite- ja ohjelmistoinvestointien jatkumisen ja täysimääräisen tohtorikoulutuksen.
- Huomioidaan myös aiemman HE 320/2014 maininta Lappeenrannan infrastruktuurin kehittämisestä.
- Tutkimushankkeet voivat lisäksi edelleen sisältää välittömiä laite-, ohjelmisto- ja materiaalikuluja.

Jatkosuunnitelmat

- **Hallituksen esitys lausunnoille toukokuussa 2020.**
- **Hallituksen esityksen suunniteltu voimaantulo vaiheittain, 7 a luvun osalta viimeistään 1.1.2023.**
- **Yhteisen tutkimusohjelman suunnitteluryhmän asettaminen 11/2020 ja työn käynnistyminen vuoden 2021 alussa.**

Kiitos!